

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **S.** so sídlom v B., proti žalovanému **D. H.**, bývajúcemu v L., za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaného: K. so sídlom v B., o zaplatenie **56 135,-- Sk** (1 863,34 Eur) s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde v Malackách pod sp. zn. 4 C 127/2008, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 8. júla 2009 sp. zn. 15 Co 65/2009, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 8. júla 2009 sp. zn. 15 Co 65/2009 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Malacky rozsudkom z 5. novembra 2008 č.k. 4 C 127/2008-99 uložil žalovanému zaplatiť žalobkyňi 56 135,-- Sk (1 863,34 Eur) so 6% úrokom z omeškania od 3. októbra 2005 do zaplatenia a trovy konania v sume 3 366,-- Sk (111,73 Eur), všetko do 15 dní. Pri svojom rozhodnutí vychádzal zo zistenia, že žalobkyňi vznikla škoda v uplatnenej výške, ktorú poskytla z garančného fondu poškodenému subjektu, H.. Škoda jej vznikla až odpísaním predmetnej čiastky z jej účtu 6. septembra 2004 a týmto dňom vedela aj to, kto za škodu zodpovedá. Dospel tak k záveru, že uplatnený nárok nie je premlčaný, i keď sa dopravná nehoda stala 28. novembra 2002. Žalobkyňi v tento deň škoda nevznikla, a preto ani nezačala v ten deň plynúť premlčacia lehota. Z bežného účtu žalobkyne mal preukázané, že na účet poškodeného subjektu poukázala 6. septembra 2004 plnenie vo výške 61 749,-- Sk (2 049,69 Eur). Súd prvého stupňa vychádzal z ustanovenia § 24 ods. 2 písm. b/ a § 24 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení platnom k 31.3.2007 (ďalej len zákon č. 381/2001 Z.z.), podľa ktorého žalobkyňa poskytla plnenie poškodenému a takéto plnenie nebolo plnením bez právneho dôvodu, pretože žalovaný prevádzkou svojho motorového vozidla spôsobil spoločnosti H. škodu a v čase spôsobenia

škody žalovaný nemal uzatvorené povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, pretože jeho poistenie zaniklo 1. novembra 2002. O trovách konania rozhodol s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 veta prvá O.s.p.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 8. júla 2009 sp.zn. 15 Co 65/2009 na odvolanie žalovaného rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobu žalobkyne zamietol a žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v sume 111,50 Eur do 3 dní. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvého stupňa správne uzavrel, že plnenie žalobkyne bolo plnením v zmysle ustanovenia § 24 ods. 4 (správne ods. 2 – pozn. dovolacieho súdu) písm. b/ zákona č. 381/2001 Z.z. a v zmysle jeho § 24 ods. 7 má žalobkyňa voči žalovanému právo na náhradu toho, čo za neho plnila poškodenému 6. septembra 2004. Žalovaný však v konaní vzniesol námietku premlčania a odvolací súd na rozdiel od súdu prvého stupňa dospel k záveru, že žalobkyňa sa o tom, že za škodu zodpovedá žalovaný mohla dozvedieť už na základe rozhodnutia o priestupku z 20. novembra 2003, ktorým bol žalovaný uznaný vinným zo spáchania priestupku a ktorý v ten istý deň nadobudol aj právoplatnosť. Žalobkyňa sa nasledujúcim dňom dozvedela kto zodpovedá za škodu, ktorá vznikla v súvislosti s dopravnou nehodou 28. novembra 2002, pričom výška škody bola ustálená faktúrou z 30. marca 2004. Ak teda žalobkyňa podala žalobu na súd 8. marca 2006, podala ju v rámci zákonom stanovenej 2-ročnej lehoty zmysle § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka, nie však v rámci objektívnej trojročnej premlčacej doby. Dospel k záveru, že objektívne škoda vznikla pri dopravnej nehode 28. novembra 2002 a najneskôr sa preto právo poškodeného na náhradu škody premlčalo uplynutím objektívnej trojročnej premlčacej doby, t.j. 29. novembra 2005. Z dôvodu, že prihliadol na vznesenú námietku premlčania zo strany žalovaného, napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a žalobu žalobkyne zamietol.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podala včas dovolanie žalobkyňa. Uviedla, že rozhodnutie krajského súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). V konaní uplatnený nárok je nárokom sui generis, teda originálnym nárokom na plnenie, ktorého vznik sa viaže na jeho výplatu z poistného garančného fondu žalobkyne poškodenému. Dátum výplaty plnenia z tohto fondu je rozhodujúci pre začatie plynutia premlčacej doby v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka. Žalobkyňa nie je poškodeným subjektom, jej žiadna škoda nevznikla a preto nemožno hovoriť o subjektívnych a objektívnych premlčacích lehotách v súvislosti s právom na náhradu škody. Žalobkyňa sa podanou žalobou domáha v zmysle § 24 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z.z. práva na náhradu

toho, čo plnila poškodenému z poistného garančného fondu titulom regresu. Z uvedených dôvodov navrhla, aby dovolací súd zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalovaný navrhol dovolanie žalobkyne zamietnuť. Poukázal na ustanovenie § 24a ods. 5 zákona č. 381/2001 Z.z., v zmysle ktorého výplatom náhradného poistného plnenia prechádzajú práva poškodeného proti osobe, ktorá zodpovedá za škodu, alebo proti jej poisťovateľovi na kanceláriu a ustanovenie § 24 ods. 7 tohto zákona upresňuje, v akom rozsahu je žalobkyňa oprávnená požadovať od žalovaného náhradu. Žalobkyňa poskytla poškodenému náhradné poistné plnenie vo výške v akej mu vznikla škoda a keďže zo zákona na ňu prešli práva poškodeného, môže tieto v súlade s citovanými ustanoveniami požadovať od žalovaného v rozsahu, v akom ich skutočne vyplátila, a teda v žiadnom prípade nemožno hovoriť o nároku poisťovateľa svojho druhu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal účastník konania proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je dôvodné.

V zmysle ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p., dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa. Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.).

V zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p., môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzujú len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v tomto zákonom ustanovení (t.j., či nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom, či nesprávne obsadeným súdom). Vady v zmysle § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. dovolateľka nenamietala a tieto dovolacím súdom ani zistené neboli.

Dovolateľka ako dovolací dôvod uplatňuje ustanovenie § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., t.j. nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je teda omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

V prejednávanej veci súd prvého stupňa vyhovel návrhu žalobkyne, keď dospel k záveru, že k premlčaniu nároku nedošlo, pretože v danom prípade sa nejedná o zmenu v osobe veriteľa. Medzi účastníkmi vznikol samostatný právny vzťah zaplatením predmetnej sumy žalobkyňou poškodenému subjektu, na vrátenie ktorej jej vzniklo právo v zmysle ustanovenia § 24 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z.z.. Na rozdiel od súdu prvého stupňa odvolací súd dospel k záveru, že žalobkyni vznikla škoda v súvislosti s dopravnou nehodou ku ktorej došlo 28. novembra 2002 a s poukazom na ustanovenie § 106 ods. 1,2 Občianskeho zákonníka považoval právo žalobkyne na náhradu škody za premlčané.

Z obsahu spisu a odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa vyplýva, že súd prvého stupňa nárok žalobkyne posudzoval ako náhradu škody. Odvolací súd si vôbec neriešil otázku o aký právny vzťah v prejednávanej veci ide medzi žalobkyňou a žalovaným, ktorá bola

prítom rozhodujúca pre posúdenie plynutia premlčacej doby. Odvolací súd v rámci odvolacieho konania sa zaoberal len otázkou premlčania nároku bez toho, aby vzťah účastníkov s prihliadnutím na uplatnený nárok právne posúdil a to napriek tomu, že žalobkyňa v priebehu konania poukazovala na to, že uplatnený nárok na plnenie nemá charakter poisťného plnenia (por. čl. 93, 113) a na prejednávany prípad je potrebné aplikovať ustanovenia zákona č. 381/2001 Z.z.

Sporné tak zostalo posúdenie, aký nárok žalobkyňa v preskúmvanej veci uplatnila a či došlo k jeho premlčaniu.

Podmienky občianskoprávnej zodpovednosti za škodu (§ 420 a nasl. Občianskeho zákonníka) a podmienky, za ktorých vzniká poisťovní právo proti poistenému na náhradu čiastok, ktoré zaplatila poškodenému z titulu zákonného poistenia, je treba rozlišovať. V danej veci nejde o nárok na náhradu škody vzniknutej poškodenému proti tomu, kto škodu spôsobil, ani o zákonnú cessiu tohto nároku poškodeného, ale o zvláštny postihový nárok.

Podľa § 440 Občianskeho zákonníka, kto zodpovedá za škodu spôsobenú zavinením iného, má proti nemu postih.

Citované ustanovenie upravuje nárok osobitnej povahy, ktorý nie je nárokom na náhradu škody, a nie je ani nárokom vyplývajúcim z bezdôvodného obohatenia, lebo ten, kto plnenie poskytol, bol naň zo zákona povinný, hoci škoda bola spôsobená zavinením iného. Podmienkou vzniku tohto nároku je skutočnosť, že nárok poškodeného zanikol v dôsledku plnenia osoby, ktorá tento nárok uplatňuje.

Právo žalobkyne na tzv. postih (regres), nie je teda nárokom na náhradu škody ako nesprávne uviedol odvolací súd, ale má povahu originárneho nároku.

Podľa § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

Pre objektívnu premlčaciu dobu podľa uvedeného ustanovenia platí, že začína plynúť odo dňa, kedy právo mohlo byť – objektívne posudzované – vykonané (uplatnené) po prvý raz, teda odo dňa, kedy právo bolo možné odôvodnene ako nárok uplatniť na súde podaním

návrhu (žaloby). Pritom nie je rozhodujúce, z akého dôvodu – či už subjektívneho alebo objektívneho – tak veriteľ neurobil. To, že sa veriteľ o vzniku svojho práva nedozvedel, nemá pre počiatok plynutia tejto objektívnej premlčacej doby vplyv. V prejednávanej veci je preto rozhodujúce, kedy žalobkyňa mohla svoje postihové právo, odvíjajúce sa od toho, že plnila poškodenému z garančného fondu, vykonať po prvý raz.

Podľa § 24 odsek 2 písm. b/ zákona č. 381/2001 Z.z. v znení účinnom do 31. marca 2007, kancelária poskytuje z poistného garančného fondu poistné plnenie za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, za ktorú zodpovedá osoba bez poistenia zodpovednosti. Podľa odseku 3, poškodený má právo uplatniť nárok na náhradu škody podľa odseku 2 proti kancelárii za rovnakých podmienok, za akých by mohol uplatniť nárok na náhradu škody proti poisťovateľovi podľa tohto zákona. Podľa odseku 5 vety prvej cit. ustanovenia, kancelária poskytuje poškodenému poistné plnenie podľa odseku 2 za rovnakých podmienok, za akých poskytuje poistné plnenie poisťovateľ podľa tohto zákona. Podľa odseku 7 vety prvej tohto ustanovenia, kancelária má právo proti tomu, kto zodpovedá za škodu podľa odseku 2 písm. a/ a b/, na náhradu toho, čo za neho plnila. Podľa odseku 9, kancelária môže na základe dohody poveriť člena kancelárie výkonom pôsobnosti podľa odsekov 2, 7 a 8 v mene a na účet kancelárie.

Právo žalobkyne na tzv. postih (regres) nie je nárokom na náhradu škody (ako bolo povedané vyššie), preto jej vznik nemožno odvodzovať od škodovej udalosti, ale od okamžiku, kedy bolo skutočne poskytnuté plnenie z garančného fondu. Právo žalobkyne voči žalovanému na náhradu sumy, ktorú zaplatila poškodenému v súlade s ustanovením § 24 ods. 2 písm. b/, § 24 ods. 3 zákona č. 381/2001 Z.z., sa premlčuje v objektívnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka a jej plynutie začína nasledujúci deň po dni, kedy bolo plnené poškodenému (v prejednávanej veci plnenie bolo poskytnuté 6. septembra 2004).

Pretože posúdenie počiatku plynutia premlčania doby tzv. postihového práva žalobkyne podľa § 24 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z.z. nie je v rozhodnutí odvolacieho súdu správne, je dovolanie z hľadiska uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. dôvodné. Vzhľadom na to Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 2 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, v ktorom odvolací súd v prvom rade vyrieši otázku právneho vzťahu medzi účastníkmi, na základe ktorého je nárok

uplatnený. Právny názor vyslovený v tomto rozhodnutí je záväzný; v novom rozhodnutí rozhodne súd aj o trovách dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. októbra 2011

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Patrícia Špacírová